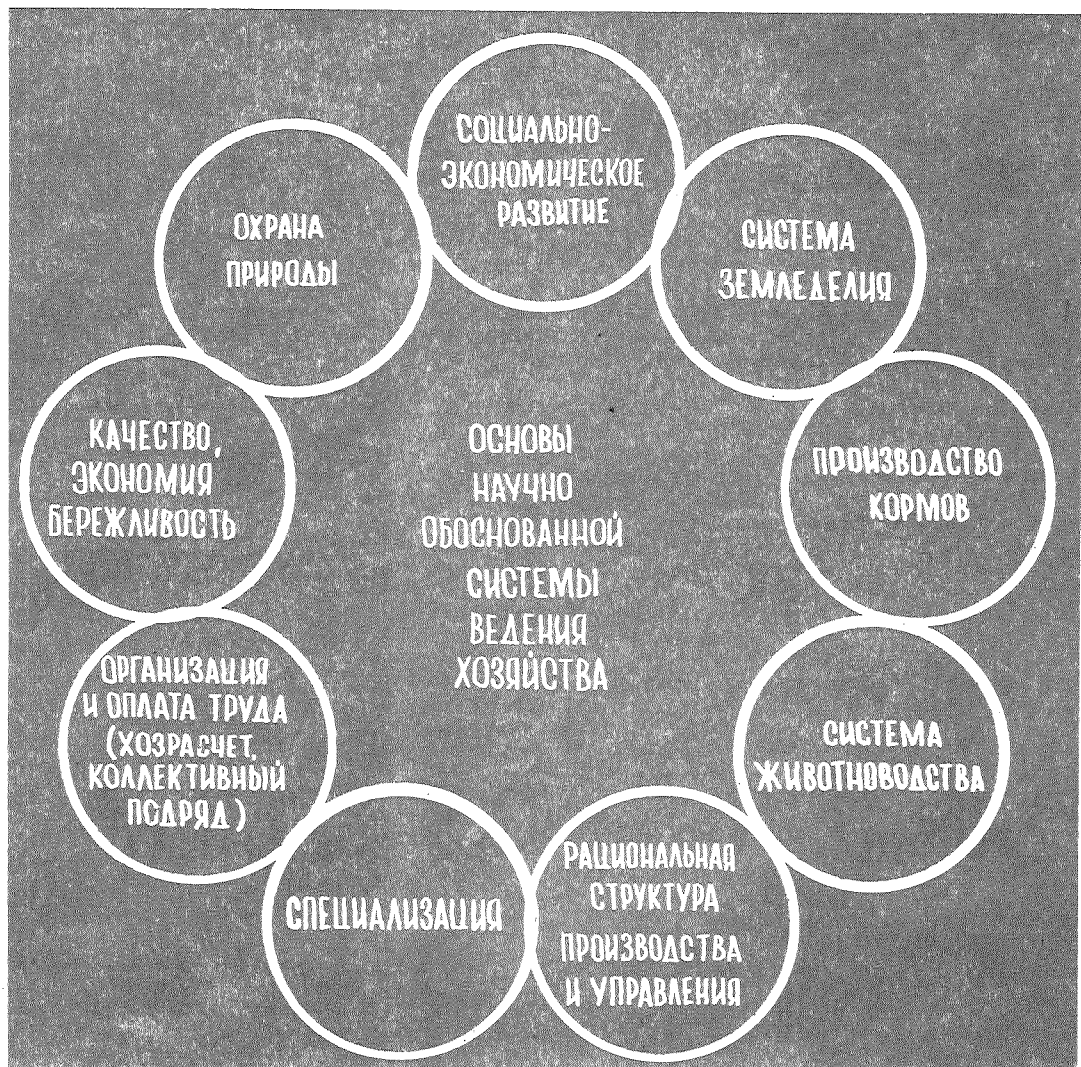

SAIMNIEKOŠANĀ VISUR IEVIEŠT
ZINĀTNISKAS SISTĒMAS
(NO PSKP PROGRAMMAS)

SAIMNIEKOŠANAS ZINĀTNISKI PAMATOTAS SISTĒMAS IEVIEŠANAS PIEREDZE

AR DARBA SARKANĀ
KAROĢA ORDENI APBALVOTĀJĀ
AGROFIRMĀ KOLHOZĀ
«KRASNIJ OKTJABRĪ»

VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJĪETIES!

JAUNĀIS CEĻS

Cena 2 kap.

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRĪ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORĢĀNS

I ZVEIDOTĀ uz ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotā kolhoza «Krasnij Oktjabrj» bāzes agrofirmu, kuras sastāvā ietilpst līnu un cietes fabrikas, siera rūpnīca, iesojojusi savas darbības otrajā gadā. Pērnajā, 1987. gadā visi uzņēmumi godam izpildīja

produkcijas ražošanas un pārstrādes uzdevumus, agrofirma strādāja rentābili. Par tādu uzņēmumu kļuva arī cietes rūpnīca, kura līdz tam deva zaudējumus, bija nolaišā stāvoklī, tagad sāk ražot jaunus produkcijas veidus. To lielā mērā sekmēja arī tas, ka šeit tika īstenota plaša rekonstrukcijas un būvniecības programma.

Ievērojamus sasniegumus savas produkcijas ražošanā un realizācijā aizvadītajā gadā guva kolhozs.

To, ko šajā laikā ir panākusi agrofirma, uzskatām par pirmajiem gaidāmā lielā darba soļiem. Tie mums vēl jāizdara jo platāki tagad, pārkārtošanās un padomju sabiedrības tālākas demokratizācijas apstākļos.

Pastāstīsim par saimniecības vadīšanas ilgo gadu pieredzi, kura balstās uz zinātniski nopamotām atziņām. Tam visam ir dziļš sakars ar zinātniski pamatotu sistēmu ieviešanu visās saimniecībās, uz ko mūs mūdina ne tikai PSKP programma, bet arī kolhozu Paraugstatūtu projekts, kurš tiek izvirzīts pieņemšanai Vissavienības kolhozieku IV kongresā.

Mūsu saimniecība aizņem teritoriju, kura pēc augsnes un klimatiskajiem apstākļiem, zemju reljefa un arī lauksaimnieciski izmantojamo platību vispārējā raksturojuma sarežģītības atbilst republikas austrumu rajonu lielākajai daļai. Mūsu zemju platības ir 10,6 tūkstoši hektāru, no tiem lauksaimnieciski izmantotā zeme aizņem 6,5 tūkstošus hektāru, bet arazeme — 4,6 tūkstošus hektāru.

Augsnes ir velēnu podzolētās ar mazu dabiskās auglības potenciālu un visai raibu auglības gammu starp atsevišķiem laukiem, pārbagātas ar akmeņiem. Lielākā platība daļa ir paugurainas, tas stipri apgrūtina iespējas tehnikas pielietošanai, šīs zemes pastāvīgi apdraud ūdens erozija. Pēc konfigurācijas lauki ir visai mazi, to vidējie apmēri ietilpst 12 hektāru robežos. Mēs izmantojam

darbi veikti tikai 57 procentos. Pēc kadastra mūsu zemes novērtētas ar 36,3 ballēm, tas ir — zemāk par republikas vidējiem rādītājiem.

Nesenā pagātnē novads bija raksturīgs ar nabadzīgo zemnieku un kalpu pārbagātību, tikai padomju vara un kolhozu iekārta tam deva iespēju izbaidīt revolucionāros pārkārtojumus lauku ļaužu dzīvē. Agrāk zemnieka drūmais liktenis bija ieslēgts savas stāstīkās saimniecības šaurajā lokā, viensētā, vai arī darba meklējumos pie bagātājiem saimniekiem tālu no mājām. Nākamajā gadā apritēs četras desmitgades, kopš laikiem, kamēr mūsu pusē saimnieko kolektīvais darbs. Saimniecība, kura izveidota vēstures gaitā, pārvarēja savas tapšanas grūtības un

nu jau turpat trīs gadu desmitus panāk stabilitāti lauksaimniecības produkcijas ražošanā, ekonomikas, kultūras un kolhozieku labklājības attīstīšanā. Neatkarīgi no dabas apstākļiem, gadu no gada varam izpildīt uzdevumus savas produkcijas piegādēs valstij pieaugošos apjomos.

Salīdzinot ar 1965. gadu, piena realizācija valstij palielināta trīs reizes, graudu — 3,2, gaļas — 9 reizes.

Dabas apstākļi aizvadītajā gadā, bet jo sevišķi lopbarības sagādes un labības novākšanas cēlienos, bija smagi, taču mūsu kolektīvā saimniecība atrada iespēju nodrošināties ar lopbarību. Ziemošanas laikam sarūpēts pa 35,6

centneriem barības vienību, rēķinot uz vienu lielopu. Graudaugus audzējam 2000 hektāru platībā un vidējais iekūlums no katra sastādīja pa 48,3 centneriem graudu. Padevās arī citas kultūras. Lopbarības bietes katrā hektārā deva 609 centnerus lielu sakņu ražu, daudzgadīgo zālāju sienu ieguvām pa 64,1 centneram no hektāra, kartupeļu — 261 centneram, linšķiedras (piegādāts līnu fabrikai) — pa 7,9 centneriem. No govju, kuru mūsu saimniecības ganāmpulkā ir 1528, pērngadā ieguvām vidēji pa 5566 kilogramiem piena. Valstij saimniecība realizēja 9436 tonnas piena un 2101

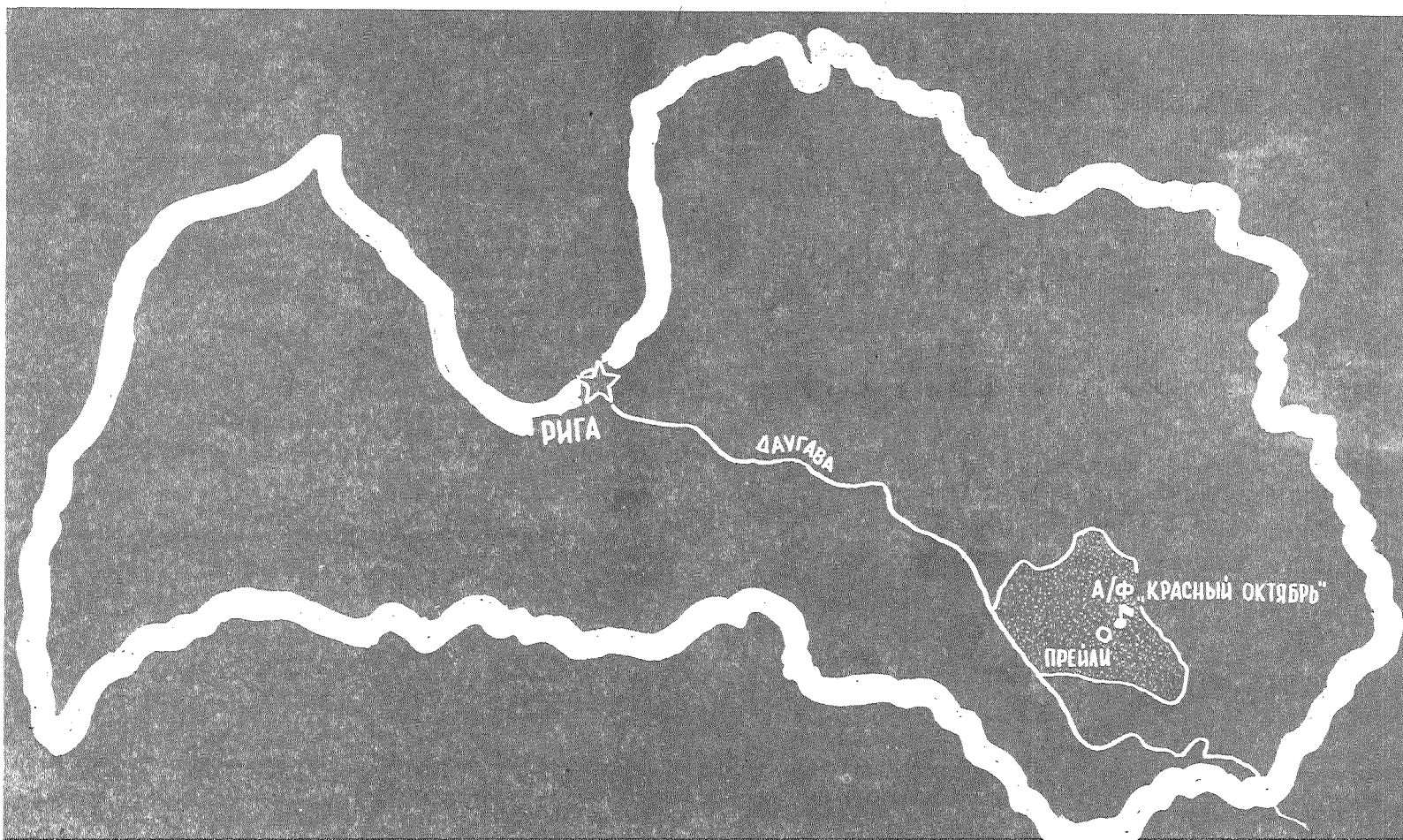
tonnu gaļas.

Uz 100 hektāriem lauksaimnieciski izmantojamās zemes mūsu saimniecības sabiedriskais sektors ražo 1300 centnerus piena un 310 centnerus gaļas. Kolhoza rentabilitāte, noslēdzot 1987. gadu, bija 44,5 procenti. Lopkopība deva vairāk par 90 procentiem ienākumu.

Šie rādītāji liecina, ka saimniecībai ir izdevies sasniegt stabilitāti un augstu ražošanas līmeni. Par vienu no galvenajiem faktoriem šajā sakarībā uzskatām zinātniski pamatotas saimniecības sistēmas ieviešanu. Kas tad raksturīgs?

Būtībā ir vesels apjomīgs komplekss, kurā ietilpst zemkopības sistēma, ko vaināgo intensīvās tehnoloģijas, lopbarības ražošanas, lopko-

(Nobeigums 2 lpp.)

MOSU kolhoza intensīvās lopkopības attīstība un uz tās bāzes saimniecības ekonomikas nostiprināšanās balstās uz stabili lopbarības bāzi. Lopkopība, neatkarīgi no dabas apstākļiem, vienmēr tiek apgādāta ar sulīgo un rupjo barību tikai no pašu resursiem.

Šīs problēmas atrisināšanai pakļauta sējplānība struktūra. Pašlaik graudaugu kultūrām un līnēm tiek atvēlēti 50 procenti no aramzemes, pārējie lauki tiek izmantoti lopbarības kultūru audzēšanai. Vadošā loma te, kā jau iepriekš, ir āboliņiem, to platības aptver 1700 hektārus.

Daudzgadīgo zālāju sastāvā ir agrīnais un vēlīnais sarkanais āboliņš un nedaudz lucernas. Tos sējam maisījumos ar stiebraaugiem attiecīgās proporcijās, kas dod iespēju lopbarību bagātināt ar proteīnu, ganāmpulku vienmērīgi apgādāt ar sulīgo barību vasaras mēnešos, kā arī atbilst optimāliem ražas novākšanas termiņiem.

Mūsu apstākļos lētas sulīgās barības iegūšanai ļoti svarīga loma ir kultivētājām ganībām. Kopīgā to platība sastāda 914 hektārus, katram nosauktajam liellopam iznāk pa 0,26 hektāriem, bet slaucamajai govij —

Izveidota stabila lopbarības bāze

pa 0,40 hektāriem. Kultivētās ganības atrodas fermu tuvumā, noganīšana tiek sākta maija pirmajās dienās. Labvēlīgos apstākļos govīs aplokos atrodas augu dienakņi. Pastāvīgi sekojam, lai šīs ganības tiktu racionāli izmantotas (apļautas, virsmēslotas utt.).

Noganām pēc porciju metodes, aplokus stākās daļās sadalot ar pārvietojamajiem elektriskajiem žogiem — pārceļšana tiek izdarīta ne retāk par trim reizēm dienā.

Ganības atjaunošanas tiek ik pēc pieciem līdz sešiem gadiem atkārtībā no zeltainā stāvokļa. Lopi savlaicīgi un pilnā apmērā saņem dzeramo ūdeni. Dzirdināšanas vietās pastāvīgi ir mikroelementi un sāls pietiekamā daudzumā. Govis kultivētājās ganībās ir zāli pilnībā tiek apgādātas līdz 20. — 30. jūlijam, bet tad, sākot ar augustu, piebarojam ar zaļbarību, ko iegūstam no ilggadīgajām zālēm, kukurūzas zaļās masas un cukurbiešu lakstiem.

Pēdējos gados lopu ziemošanas cēlienam sagatavojam vairāk par 2,2

tūkstošiem tonnu siena, 10 tūkstošiem tonnu skābsiena, 7 tūkstošiem tonnu skābarības, 2 tūkstošiem tonnu salmu lopbarībai, 7 tūkstošiem tonnu pussaldo cukurbiešu un lopbarības biešu, 5 tūkstošiem tonnu graudu kombinētajai lopbarībai.

Diennaktī govīs vidēji saņem 5 kilogramus siena, 25 kilogramus skābsiena. Par katru izslaukto kilogramu piena dodam pa 0,2 kilogramiem koncentrātu un 1,5 kilogramiem lopbarības sakņaugu. Lai palielinātu tauku saturu pienā, slaucamo govju racionos iekļaujam linu un rapša sēklas, ko ražojam kolhozā.

1977. gadā izveidots ļaudīgs lopbarības sagatavošanas ceļš, kurā gadā tiek ražots vairāk par 4000 tonnām kombinētās lopbarības.

Sienu un skābsienas kvalitāte ir augsta. Apmēram 75 procentus sienu krājumu sagatavojam ar piespiedu ventilācijas paņēmieni.

Tādi ir galvenie pasākumi, kas tiek veikti lopbarības bāzes un krājumu radīšanā. Bez tiem ir vēl arī citi progresīvi pasākumi, ko esam ieviešusi saimniecībā. Piemēram, lopu nobarošanā vasaras mēnešos plaši tiek pielietota skābarība. Līdz minimumam samazinām koncentrātus, bet nobarojam lopu dzīvsvāra pieaugumi ir augsti, vairāk par 1000 gramu dienā.

Saimniecībā ir arī lopbarības maistījumu gatavošanas ceļš. Par galvenajiem komponentiem tajā izmantojam kukurūzas skābarību, lopbarības salmus (grūsnām telēm — sasmalcinātus lopbarības sakņaugus), zāles granulas un koncentrēto lopbarību ar mikro- un makropiedevām. Šie maistījumi tiek gatavoti katrai lopu grupai atsevišķi un saskaņā ar zootehniskā dienesta izstrādātajiem racioniem.

Lai lopbarībai ilgāku laiku saglabātos kvalitāte, plaši pie-

lietojam konservantus — vārāmo sāli, benzonskābi, Viher Liuos un citus.

Visā lopbarības sagatavošanas un gatavo krājumu uzglabāšanas laikā tiek nodrošināta stingra tehnoloģisko noteikumu ieviešanas kontrole, ieskaitot arī ugunsdrošības noteikumus un lopbarības saglabāšanu. Tos izsniedzam precīzi atbilstoši dzīvnieku grupām noteiktajām normām atkārtībā no to produktivitātes un vecuma.

Lopbarības bāzes izveidošana ir nozāres speciālistu un visa saimniecības kolektīva radošā

darba auglis. Sarežģītās laika apstākļos lopbarības sagādē

iesaistām arī citus saimniecībā strādājošos specialitāšu pārstāvjus.

Kolhoza valde sniedz nepieciešamo palīdzību lopu nodrošināšanā ar barības krājumiem tiem kolhozniekiem, kuri lopus tur savās piemāju saimniecībās.

Lopkopība — vadošā nozare saimniecībā

INTENSIVĀ lopkopības attīstība mūsu saimniecībā raksturīga ar augstiem rādītājiem trijās pēdējās piecgadēs un aizvadītajā, 1987. gadā. Lopi saimniecībā izvietoti 25 novietnēs, tajā skaitā ir astoņas piena precu fermas, deviņas — jaunlopu viens cūkkopības kompleks un septiņas zirgu novietnes. Lielākā no govju fermām ir lielferma «Progress», kurā atrodas 696 melnraibās.

Mūsu pieredze liecina, ka lielfermas nav racionālas, jo rodas grūtības ar kultivēto ganību izmantošanu, tāpat arī attiecībā uz kopšanas tehnoloģiju, dzīvnieku un veterinārajiem apstākļiem.

Visās piena precu fermās ieviesta trīsreizēja slaukšana. Tas gan prasa darba lielāku ieguldījumu, tomēr ekonomiski izdevīgi. Aprēķināts, ka tādējādi mēs papildus iegūstam no govīs 12 līdz 15 procentus piena. Mehanizētās slauk-

	IX piecg.	X piecg.	XI piecg.	1987. g.
Vidējais skaits				
— liellopu	2351	3220	3750	4308
— govju	1011	1199	1389	1532
— cūku	3219	3813	9938	12300
Izslaukums no govīs (kg)	3688	4191	4576	5566
Kopražošana tonnās				
piens	3729	5027	6356	8466
gaļa	641	934	1154	2044
Piegādes valstij tonnās				
piena kopā	3537	5003	6925	9436
t. sk. no iedzīvotājiem pēc līgumiem	—	—	664	935
gaļas kopā	631	898	1556	2101
t. sk. no iedzīvotājiem pēc līgumiem	—	—	19	123

šanas operatoru vidējā slodze ir 39 govīs. Viņu absolūtais vairākums ir ar augstu kvalifikāciju 72 procenti — I un II klases meistari.

Starp govju mehanizētās slaukšanas meistariem labākos darba rezultātus 1987. gadā guva Antoņina Loginova, kura izslauca 7366 kilogramus piena, Feklinija Daņilova — 7280 kilogramus, Zoja Tumašova — 6790 kilogramus un citas.

Piena lopu ganāmpulka struktūrā 60 procenti melnraibo govju, pārējie 40 procenti — Latvijas brūnās.

Zooveterināro darbu vada galvenā zootehniķe un galvenā veterinārārstas, kuri ir kolhoza priekšsēdētāja lauksaimnieciskajā ražošanā tiešā pakļautībā. Zootehniskā dienesta sastāvā ietilpst divi ciltslietu zootehniķi (viens no viņiem strādā lielfermā «Progress») un kartotekārs, kurš gādā par uzskaiti pēc sistēmas «Seleks».

Ciltslietu vecākā zootehniķa pakļautībā ir četri kontrolasistenti, bet galvenā veterinārārsta grupā — trīs ginekologi apsēklotāji,

7 iecirkņu veterinārie darbinieki un veterinārais ārsts, kurš nodarbojas ar liellopu agrīno embriju transplantāciju.

Ciltsdarba attīstības aizsākums mūsu saimniecībā meklējams piecdesmito gadu vidū, kad bija nopirkta pirmās piecas Latvijas brūno govju šķirnes teles, pārdzītas uz saimniecību no Aglonas dzelzceļstacijas. Bijušais saimniecības galvenais zootehniķis Pēteris Leitāns vēl tagad atcaras to vārdus: Balva, Grīva, Salna, Marse un Brune.

Rūpīga ciltsdarba rezultātā jau 1961. gadā kļuva iespējams veikt pirmo bonitēšanu. Ganāmpulka pieaugums tika nodrošināts ar jaunlopu audzēšanu uz vietas, maksimāli izmantojot labākās govīs, atstājot un saglabājot to pēcnācējas, bez ierunāmas izbrāķējot mazproduktīvās un arī pēc citām neizdevīgām īpašībām, mērķtieci atlasot bulļus pēc māšu izslaukumiem, tauku saturu pienā. Līdz 1981. gadam nodarbojāmies tikai ar šīs šķirnes lopu audzēšanu un turēšanu. Ap šo laiku saimniecībā jau bija izvei-

arī ļoti panākumi produktivitātē — no vienas brūnās ieguvām pa 4049 kilogramiem piena. Bet tad jau kļuva skaidrs, ka pārkāpt piecu tūkstošu kilogramu robežlīniju sāk ar to, ka Latvijas brūnajām govīm ir zems ģenētiskais potenciāls, mēs nespēsim. Otrs, ne mazāk svarīgs iemesls — Latvijas brūno lopu uzņēmība pret leikozi; pozitīvi reaģē ap 80 procentiem dzīvnieku.

Šie iemesli un arī tas, ka mūsu rīcībā bija pietiekami lopbarības krājumi — sākām komplektēt melnraibo ganāmpulku. 1981.—1982. gados iepirkām 221 dāņu, holandiešu un vācu melnraibo šķirnes govju teles tepat no republikas saimniecībām. Tajā pašā 1982. gadā sākām iegādāties arī importa lopus — 100 dāņu šķirnes melnraibās. Pēc neilga pārtraukuma — 1984.—1985. gados — saņēmām vēl 509 dāņu un holšteinizētās dāņu melnraibās teles un 100 holandietes.

Tādā veidā tika nokomplektēts ganāmpulks ar augstu ģenētisko potenciālu, kas mums deva iespēju atrisināt vairākus uzdevumus:

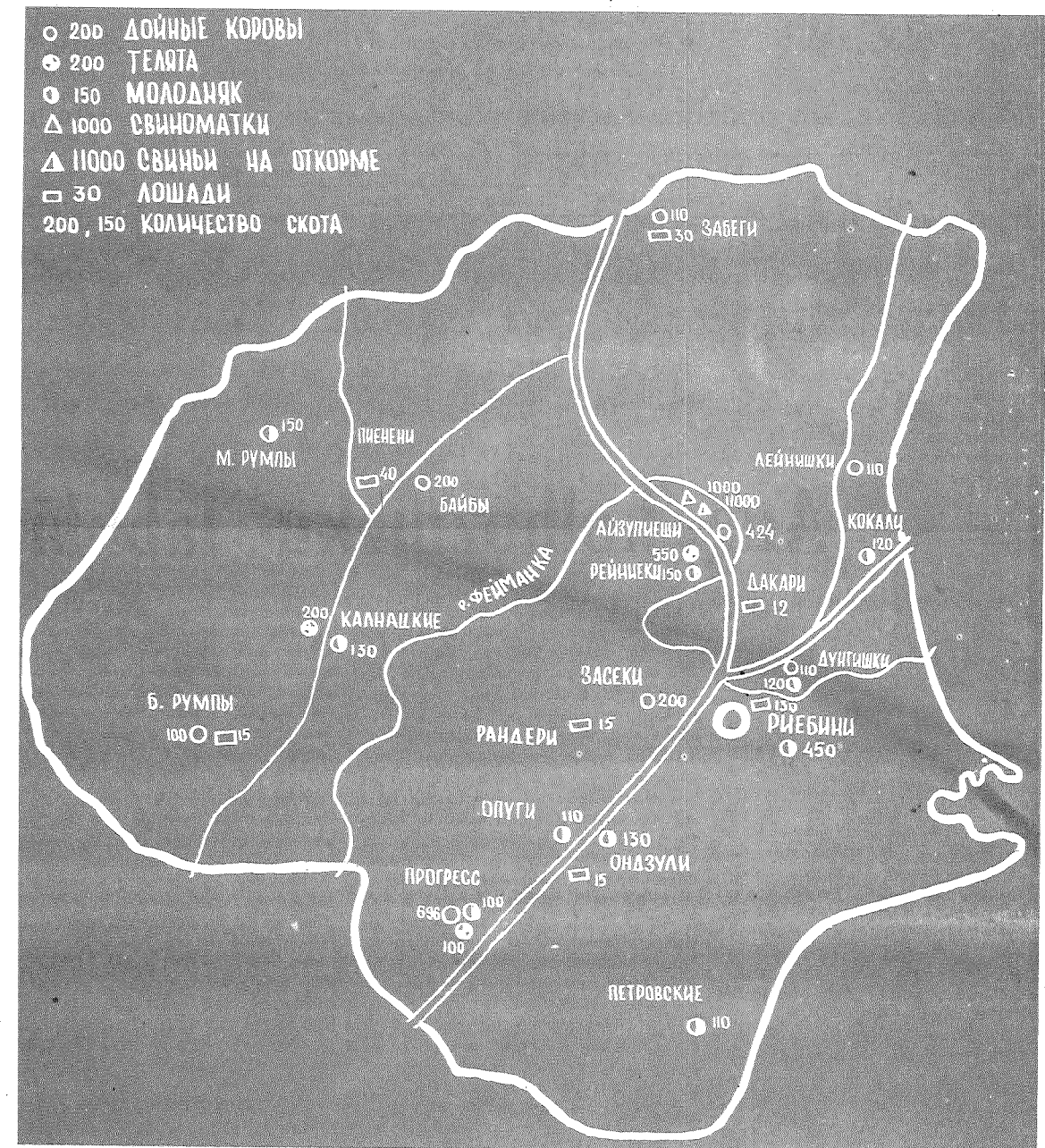
— palielināt piena ražošanu — vidējais izslaukums 1987. gadā saimniecībā bija jau 5566 kilogrami;

— ganāmpulks kļuvis veselīgāks. Sešos gados, kopš izmantojam melnraibās govīs, to grupās nav reģistrēta saslimšana ar leikozi;

— reizē ar to, ka atrisināts piena ražošanas uzdevums, saimniecība tagad iegūst arī vairāk gaļas. Nobarošanā novietoto lopu dzīvsvāra pieaugumi ir ne mazāk par 822 gramiem, 18 līdz 22 mēnešu bullēni sasniedz 500 kilogramus dzīvsvāra.

Pēdējos gados krasi uzlabojusies ganāmpulka šķirtnība un klases. Pēc 1987. gada bonitēšanas datiem mūsu ganāmpulkā tagad ir 99,1 procenti tīršķirnes lopu un 0,9 procenti ceturtais paaudzes. Pēc šķirtnības elites un elites rekorda klases ieskaitīt 83,6 procenti, I klasē — 15 procenti, bet II — 1,3 procenti. Plānojam, ka 1990. gadā

- 200 ДОЙНЫЕ КОРОВЫ
- 200 ТЕЛЯТА
- 150 МОЛОДНЯК
- △ 1000 СВИНОМАТКИ
- △ 11000 СВИНЬИ НА ОТКОРМЕ
- 30 ЛОШАДИ
- 200, 150 КОЛИЧЕСТВО СКОТА

LOPKOPĪBAS OBJEKTI UN LOPU SKAITS TAJOS

šķirnes, tajā skaitā elites un elites rekorda klasēm atbildīs 90 procenti. 1962. gadā mūsu kolhozs kļuva par šķirnes lopu saimniecību, bet 1987. gada nogalē ieskaitīts šķirnes lopu audzētavas kārtā

Ciltsdarbs — tas vienmēr ir darbs nākotnei, jo praktiskie tā rezultāti parādās pēc dzīvnieku paaudžu nomaigās.

Lai celtu melnraibo ganāmpulka produktivitāti, uzlabotu šo dzīvnieku eksterjeru īpašības, piecus gadus nodarbojamies ar krustojumu ar Holšteinas bulļiem, vācu, kanādiešu un amerikāņu izcelsmes, apsēklojam ar Holandes bulļiem.

Ēģūti pirmie holšteinizācijas rezultāti. Sevišķi augstārtīgi izrādījās pusasiņu un ceturtdaļasiņu dzīvnieki, rēķinot pēc uzlabotajām šķirnes. Jaukto asiņu grupu pirmieņu ražība ir vidēji 5000 kilogrami piena, kas par 300—400 kilogramiem pārsniedz izslaukumus no citām veidzēm.

Gribas atzīmēt, ka jaukto asiņu govīm ir spīgtāk izteikts piena tips, tās atsaucīgākas uz izmaiņām lopbarībā, tāpēc barošanai tiek pievērsta sevišķa uzmanība. Aprēķināts, ka holšteinizācija papildus

rēķinot no govīs gadā, un kopīgā peļņas summā — gadā no ganāmpulka, kur ir 1000 govīs, sastāda 67,83 tūkstošus rubļu.

Tādējādi, ganāmpulka holšteinizācija ekonomiski attaisnojama un turpmāk kļūs par nozīmīgu rezervi produkcijas ražošanas palielināšanā un pašizmaksas samazināšanā.

Pašlaik kolhoza ganāmpulka kvalitātes stāvoklis ļauj plānot 6000 un 6500 kilogramu lielus izslaukumus no govīs. Šo robežlīniju realitāti apstiprina tas, ka mums ir 81 govīs, kuru produktivitāte ir 7000 un 8000 kilogramu piena, 23 govīs dod pa 9000 tūkstošiem kilogramu, deviņas govīs — no 9000 līdz 10000 kilogramu.

Nereti gadās dzirdēt tādu jautājumu: kāpēc tad nav daudz rekordu, ja kopīgā produktivitāte ganāmpulkā ir salīdzinoši augsta? Tam visai vienkāršs izskaidrojums: mēs neizvirzām mērķi dzīties pēc rekordistēm un tām radīt maksimāli labklājības apstākļus. Daudz svarīgāk ir to visu sasniegt parastos apstākļos, kopīgajās grupās.

tikai augsta produktivitāte, bet arī paaugstināta augšana un attīstība. Mūsu telītes sešos vecuma mēnešos sver 180 kilogramus, divpadsmit mēnešos — 300 līdz 310 kilogramus, bet 18 mēnešos, kad tās apsēklojam, sasniedz jau 395—405 kilogramus dzīvsvāra. Vienas teles izaudzēšanai patērējam 390 litrus piļņpiena un 600 litrus vājpiena bez tam ganāmpulka atjaunināšanai paredzētajiem tiipiem izēdinām linsēklas, laktomiksu (blakusprodukts piena cukura ražošanā). Koncentrātu īpatsvars lopbarības racionālā struktūrā ir 33 līdz 37 procenti.

Pēdējos divos gados remonta feltēm bijuši šādi dzīvsvāra pieaugumi: līdz četriem mēnešiem — 823 grami, no četriem līdz astoņiem — 870 grami, no astoņiem mēnešiem līdz gadam — 710 grami un vecākām par gadu — 677 grami

Mūsu kolhoza remontjaunlopu audzēšanā pieņemta šāda sistēma. Līdz 20 dienām telītes turam piena lopu fermā individuālos sprostos, tad pārvedam uz novietnēm, kurās tās tiek audzētas. Līdz divpadsmit mēnešiem turam grupās uz pakāšiem, tad līdz 16—18 mēnešiem

Sākums 3. lpp.
tās nonāk novietnē, kur tiek turētas piesietas un sagatavotas apsklošanai. Bet tad, kad sasniedz 380 kilogramus dzīvsvārā un labi attīstījies, nonāk apsklošanas novietnē, kur atkal turam nepiesietas. Pašlaik apsklojam tādas teles, kuras sasniegušas 18 mēnešu vecumu un kuru dzīvmasa ir ne mazāka par 400 kilogramiem.

Esam iesākuši telišu apsklošanu ne tikai pēc dzīv-

svara rādītājiem, bet arī ņemot vērā to ķermeņa uzbūvi (augstums līdz skautam, ķermeņa garums, platumas krusts), jo tieši šie rādītāji nosaka dzīvnieka fizisko stāvokli, cik vieglas dzemdības, kāda būs govju tālākā ražība.

Pneimomasāza, ko izdarām ar ierīcēm tās kombinētai veikšanai UPVN — 100 DU, stimulē tes-

mens muskulatūras attīstību, palielina tā ietilpību un pieradina teles mehānizētajai slaukšanai, kā arī palielina noturību pret masītiem. Šīs panākumus dod iespēju laktācijā izslaukt par 400—500 kilogramiem piena vairāk, nekā no tiem dzīvniekiem, kuriem tesmeņa masāža nav bijusi veikta.

Esam pārliecinājušies, ka šī metode interesē govju mehānizētās slaukšanas meistāres strādāt labāk,

cel viņu atbildību. Šķirnes ganāmpulkā ieskaitīti 267 dzīvnieki, tajā skaitā elites kategorijas bulļu mātes ir 51, I kategorijas — 147 un II kategorijas — 69. Šķirnes bulļus no labākajām mātēm pārdojam elevevam Beites. 1987. gadā uz turieni aizgādāts 31 bullēns. Visi realizētie dzīvnieki atbilda elites rekorda klasei. 1988. gadā plānojam pārdot 45 bullēnus. Pēdējos gados ganāmpulkā ieklau-

to grūsno telju skaits sastāda 30—35 procentus, ganāmpulka atražošanai paredzēto atbilstība standartam ir 96—98 procenti, jaunlopu saglabāšana — 84 līdz 90 procenti. No 100 govīm iegūstam 70—80 teljus. Ganāmpulka tālāku uzlabošanu esam paredzējuši ar augstvērtīgājiem Holšteinas — Frīzijas šķirņu Deflector Sovering, Lakefield Fond Hote un Seiling Rockman līniju bulļiem.

Ražošanas organizācija un ekonomika

KOLHOZĀ pastāvīgi strādā 780 cilvēki, no tiem 690 ir tieši saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu, energoapbruņotība ir 35 zirgspekā, bet fondu apbruņotība, rēķinot uz katru, 21 tūkstotīs rubļu. Saimniecībai pieder 120 dažādu marku traktori, 26 graudu kombaini, četri kartupeļu un 7 linu novākšanas kombaini, daudz citas tehnikas, 61 kravas automobils.

Mūsu saimniecība ir daudznozaru, specializējas piena lopkopībā, linkopībā un cūkkopībā. Ienākumu struktūrā 90 procentus dod lopkopības produkcijas realizācija. Sasniegts samērā augsts lauksaimnieciskās ražošanas efektivitātes līmenis. 1987. gadā piena ieguves rentabilitāte sastādīja 47,3 procentus, liellopu audzēšana — 43,3 procentus, cūku — 63,1 procentu, linu — 86,5, graudu — 27,4, kartupeļu —

20,8 procentus. Viens no efektivitātes saimniecības dinamikas attīstības izšķirošajiem faktoriem ir darba un tā apmaksas pareiza organizācija. Ražošanas vadības organizatoriskās formas vērstas uz to, lai radītu labvēlīgus apstākļus radošās iniciatīvas parādīšanai, visu kolhoznieku aktīvai līdzdalībai saimniecības kopīgajās gaitās, likuma par darba kolektīvu praktiskai īstenošanai, kas ir svarīgi faktori darbaļaužu lomas palielināšanai ražošanas vadīšanā.

Pašlaik mūsu kolhozā ir divi ražošanas iecirkņi, kuros ietilpst 13 liellopu un viena cūku ferma. Katram iecirknim liefošanā nodots lauksaimniecības inventārs, traktori, kombaini un cita tehnika, kā arī noteiktas lauksaimnieciski izmantojamās zemes platības. Ražošanas iecirkņi ir saimnieciskā

apreķina apakšvienības, vienoti darba kolektīvi, kuri nodarbojas ar augkopības un lopkopības produktu ražošanu. To plānu uzdevumus tiek iekļauti arī palīdzības sniegšana kolhoznieku personīgajām saimniecībām, nodrošināšana ar lopbarību un palīdzēšana realizēt ražoto produktu pārpalikums. Lopkopības fermu kolektīvi, kuri ir ražošanas iecirkņos, strādā pēc kolektīvo darbuzņēmumu principiem.

Ražošanas iecirkņu fermu, auto-transporta darbu kopīgajā ražošanas procesā ik dienas koordinē un vada dispečerdienests, tas organizē arī tehnisko palīdzību. Uzskaita un apkopo ražošanas apakšvienību veikumu, pulksten 10.00 rītā operatīvās ziņas par padarīto iepriekšējā dienā saņem kolhoza priekšsēdētājs, ražošanas iecirkņu priekšnieki. Katru dienu tiek rīkotas dispečerstundas, kurās piedalās visi vidējā posma vadītāji, speciālisti,

tiek plānots darbs nākamajai dienai, izdalīti norīkojumi.

Izstrādājot saimnieciskā apreķina uzdevumus, mēs ņemam vērā cilvēku domas, tā vai cita ražošanas iecirkņa darba īpatnības, cenšamies, lai visiem būtu saprotami uzdevumi vai kolektīva līguma noteikumi. Šablonismam te nav vietas.

Zinātniski pamatotas sistēmas, kas izstrādāta un ieviesta kolhozā, viena no svarīgākajām sastāvdaļām ir darba samaksa pēc saimnieciskā un kolektīva darbuzņēmuma principiem. Šo formu apgūšana un pilnveidošana pašos pamatos izmaina darba stilu un metodes, cilvēku psiholoģiju. Tas atbilst pārķertotīšanās prasībām, vadošos darbiniekus vienā kārtā strādāniekus mudina dziļāk studēt ekonomiskās problēmas, katru cilvēku pietuvina ražošanas vadībai.

Katrs kolektīvs ir tiesīgs pats izvēlēties darba samaksas un materiālās stimulēšanas sistēmu, kura palielina ieinteresētību gala rezultātos.

Mūsu saimniecībā neguva piekrišanu avansēšana par laika darbu. Padarītā apjoma kontrolēšanai tiek pielietota norma, tā palīdz precīzāk noteikt arī darba līdzdalības koeficientu. Alga pēc izpildes, kad tiek ņemts vērā ne tikai paveiktā daudzums, bet arī kvalitāte, izskauz nolīdzināšanas iespēju algas sadalē, bet sekmē darba aktivitātes celšanos kā mehānizatoru, tā arī laukopēju un lopkopēju vidū, kas savukārt pozitīvi ietekmē kolektīvu saimnieciskās

darbības galarezultātus — nemitīgi aug lauksaimniecības kultūru ražas,

palielinās lopu produktivitāte, samazinās mūsu saimniecībā ražotās produkcijas pašizmaksa. 1987. gadā viena centnera graudu pašizmaksa bija 10,39 rubļi, kartupeļu — 7,94, siena — 5,62, skābsiena — 2,11, sakņaugu — 3,63, piena — 24,62, liellopu dzīvsvāra pieaugumu — 185, cūku — 133,28 rubļi.

Kolhoza ekonomisko uzdevumu sekmīga risināšana nesaraugami saistīta ar darba kolektīvu piedalīšanos ražošanas vadīšanā. Visās apakšvienībās darbojas sabiedriskās padomes, to pienākumu loks nenorobežojas tikai ar kolektīva locekļu uzvedības, pārkāpumu apspriešanu vai kārtējo uzdevumu izskatīšanu,

Tagad kolektīvu sabiedriskajās padomēs tiek dziļi analizēti darba rezultāti, noteikti ceļi trūkumu novēršanai, apspriesti uzdevumi un sociālistiskās saistības, noteikti produkcijas ražošanas perspektīvie uzdevumi un tamlīdzīgi. Piemēram, cukkopības kompleksa un celtniecības sabiedriskās padomes izskata katrā locekļa ieguldījumu kopīgajā darbā un saskaņā ar to aplēs materiālo atalgojumu.

Sabiedrisko padomju darbība lielā mērā sekmē saimnieciskā apreķina un kolektīva darbuzņēmuma ieviešanu saimniecībā, lauksaimnieciskās ražošanas ekonomikas nostiprināšanu.

KOLHOZA «KRASNIJ OKTJABRJI» GALVENIE EKONOMISKIE UN RAZOSANAS RADITAJI

	Mērvienība	Gada vidējie rādītāji			
		IX piecg.	X piecg.	XI piecg.	1987. gads
Lauksaimniecības kopprodukcija 1983. gada salīdzinošajās cenās t. sk. augkopība	tūkst. rbj.	4768	6154	8622	10674
lopkopība	"	1810	2034	2589	2668
Lauksaimnieciskās produkcijas ražošana, rēķinot uz vienu strād.	rbj.	6324	8414	12888	15247
Vidējā darba alga	rbj.	117	151	224	261
Kopienākumi	tūkst. rbj.	1836	2139	4254	5267
Naudas ienākumi	"	2606	3470	7113	9283
Tīrie ienākumi	"	763	770	2456	2832
Ražošanas rentabilitāte	%	41,5	30,4	50,4	44,5

Aug kolhoznieku labklājība un kultūra

ESAM izstrādājuši plānu, kurš ekonomiskajā un sociālajā attīstībā balstās uz saimniecības ekonomikas nostiprināšanu, tā pirmajā nodaļā paredzēti uzdevumi ražošanas efektivitātes un produkcijas kvalitātes palielināšanā, darba ražīguma un organizācijas jautājumi, zinātnes sasniegumu un atzīņu ieviešana, strādājošo kvalifikācijas celšana. Otrajā — jau bāzējoties uz izveidoto materiāli tehnisko bāzi un idejiski politisko, profesionālo un izglītības līmeni, ko sasnieguši kolektīva locekļi, apzinātu attieksmi — izvirzīti sociālā rakstura jautājumi. Ceturtā daļa tīrā ienākuma katru gadu tiek izlietota sociālajām vajadzībām.

Lielas līdzekļu summas tiek izlietotas sociālajai nodrošināšanai, materiālās palīdzības sniegšanai, veselības uzlabošanai. Materiālajai stimulēšanai 1985. gadā izlietoti 215 tūkstotī rubļi, bet 1987. gadā — jau 305 tūkstotī. Līdzekļi, kas paredzēti kultūras un sadzīves fonda vajadzībām, kadru sagatavošanai un kultūras iestāžu uzturēšanai palielinājušies no 80 tūkstotī rubļu 1985. gadā līdz 157 tūkstotī rubļu aizvadītajā gadā, pirmsskolas bērnu iestāžu vajadzībām — attiecīgi no 32 tūkstotī rubļu līdz 41 tūkstotī. Kultūras pasākumiem 1987. gadā izlietots ap 160 tūkstotī rubļu.

Kolhoza ekonomika cieši saistīta ar kolhoznieku labklājības palielināšanu. Samaksa par vienu dienu tagad palielinājusies līdz 11 rubļiem. Labāk tiek apmaksāti lopkopēji, mehānizatoru un celtnieku darbs. Vienpadsmitās piecgades beigās kolhoznieku vidējā darba alga mēnesī bija 235 rubļi. Taču tas ir tikai daļa no viņu ienākumiem. Daudz gūst no sabiedriskā fondu līdzekļiem — nepilna maksa par bērnu dārzu (ja abi vecāki strādā kolhozā, tad vispār nav maksas), par pusdienošanu ēdnīcā un tūrisma ceļazīmēm, par uzturēšanu sanatorijās un atpūtas namos — vidēji apmēram 60 rubļi, rēķinot uz vienu strādājošo. Tiem, kurus augstā-

kajās vai vidējās mācību iestādēs nosūtījis mācīties kolhoza, maksā stipendiju. Turklāt kolhoza biedriem ir arī tās tiesības un atvieglojumi, ko bauda visi padomju ļaudis — bezmaksas medicīniskā palīdzība, izglītošanās augstākajās un vidējās mācību iestādēs, vecuma pensijas.

Lielus ienākumus kolhoznieki gūst arī no savām piemāju saimniecībām, jo tur lopus, audzē dārzeņus un augļus, ziedus. Daļu no šīs produkcijas izlieto paši, bet daļu tāpat piegādā valstij vai realizē tirgū. Dzīvo pārticīgi, iegādājušies skaistas laikmetīgas mēbeles, radio un televizorus, magnetofonus, pērk grāmatas, pasūta laikrakstus un žurnālus. Daudziem ir personīgās automašīnas.

Taču par gādību par cilvēku liecina ne tikai naudas summas, ko katrs saņem. Pastāvīgi uzlabojas strādājošo darba apstākļi — saimniecība iegādājas jaunu tehniku, modernizē ražošanu, būvē jaunus mūsdienu prasībām atbilstošas ražošanas telpas.

Ekonomiskās un sociālās attīstības plānā ietvertas un nemitīgi pieaug rūpes par strādājošo kvalifikācijas celšanu, par viņu sabiedriskā un politiskā zināšanu līmeņa paaugstināšanu. Katru gadu ar saimniecības celātājiem mācīties uz augstākajām un vidējām mācību iestādēm tiek nosūtīti apmēram desmit jaunieši. Mūsu saimniecībā tagad strādā 26 speciālisti ar augstāko un 56 — ar vidējo speciālo izglītību. No 206 mehānizatoriem apmēram 160 ir pirmās un otrās klases speciālisti, govju mehānizētās slaukšanas pirmās un otrās klases meistaru ir 93 procenti no visas lopkopēju saimes.

Kolhozs uzcēlis vidusskolu, te daudz uzmanības tiek veltīts darba apmācībai, ar ko nodarbojas saimniecības speciālisti. Pulciņā «Augkopība un lopkopība» zēni apgūst lauku mehānizatoru darba iemaņas, bet meitenes — govju mehānizētās slaukšanas operatoru. Skolai tiek piešķirti līdzekļi mācību kabinetu iekārtas paplašināšanai un atjaunošanai,

mācību līdzekļu, sporta un cita inventāra iegādei. Precīzi pēc saraksta kursē autobusi, ar kuriem bērnus atved uz mācībām un pēc tam — arī uz mājām, tāpat skolas rīcībā tiek nodoti autobusi, lai varētu aizbraukt ekskursijās, uz kultūras un sporta pasākumiem.

Mūsu saimniecībā ir divi ciemači. Centrālais — Riebiņi, tajā ap pusotra tūkstotā iedzīvotāju. Saimniecībai pašai ir 232 dzīvokļi. Eksploatācijā nodots 23 viensētu tipa mājas, šogad tiks uzbūvētas vēl desmit kotedžas, ko ceļam pēc projektiem, šogad izstrādātiem savas agrofīrmas eksperimentālajā projektēšanas un konstruktora birojā. Celtniecībā tagad lielāka uzmanība tiek piešķirta individuālo dzīvojamu māju būvniecībai, līdz šīs piecgades beigām ik gadu tiks nodots eksploatācijā pa desmit vienpadsmit tādām mājām.

Vairāk nekā piecdesmit kolhoznieku bērni apmeklē bērnu dārzu. Paredzēts, ka 1988. gadā tiks nodots jauns bērnu dārzs ap 90 vietām.

Saimniecībā ir divi veikali, taču tie tagad jau nespēj apmierināt visas kolhoznieku prasības. Šogad Riebiņu ciematā tiks nodots eksploatācijā tirdzniecības centrs 1000 iedzīvotāju apkalpošanai. Paredzēts uzcelt medicīnisko punktu, sadzīves pakalpojumu namu.

Riebiņu vidusskolas sporta zāle un skolas sporta laukums ir iecienīta vieta, kur ar sportu nodarbojas skolas jaunatne un kolhoza ļaudis, gūst ievērojamus panākumus arī rajona mērogā. Daudzi skolas audzēkņi aizraujas ar jāsanas sportu, nodarbojas kolhoza zirgu treneru vadībā. Tas arī ir līdzeklis jaunatnes vispusīgai audzināšanai, laba atpūta cītiem kolhoza ļaudīm.

Turpat 100 kolhoza sporta entuziastu, kuriem ir dažāds vecums, apvienojusies fizikultūriešu kolektīvā, kurā darbojas volejbola, basketbola, galda tenisa, šaha un citas sekcijas.

Mūsu fizikultūras kolektīvs ko nu jau vairāk par piecpadsmit gadiem vada sporta

metodiķis Jānis Belousovs, vairākus gadus sasniegē labus rezultātus rajona sporta sacensībās un spartakiādē, no tiem pēdējos trīs gadus notur sporta biedrības «Daugava» ceļojošo Sarkanā karogu kā rajona sporta spēļu uzvarētājs. 1987. gadā mūsu fizikultūras klūva par uzvarētāju sociālās sacensībā un apbalvots ar vimpeli «Rajona labākais fizikultūras kolektīvs».

Kultūras namā darbojas bērnu deju pulciņš, vokālais etnogrāfiskais ansamblis, dramatisks pulciņš un citi. Saimniecība atbalsta ar transportu braukšanai uz mēģinājumiem, koncertiem, ekskursijās.

Mūsu kultūras namā ir lieliski apstākļi nodarbībām, pašu pašdarbnieku koncertiem un viesu uzņemšanai, tajā izvietoti sporta metodiskā kabineti, bibliotēka ar lasītavu, kura propagandē iespiedo vārdu, izpata zinātnisko, masu politisko un dailliteratūru, organizē masu pasākumus. Bibliotēkas fondos ir vairāk par 20 tūkstotīem grāmatu.

Kultūras nama un administratīvā korpusa telpas rotā T. Zaļkalna Latvijas Valsts mākslas akadēmijas audzēkņu diplomdarbi — gleznas, sienu pano. 1986. gada 30. maijā atklāta gleznu galerija.

Kolhozs un Mākslas akadēmija noslēguši savstarpējās sadarbības līgumu. Tāds līgums ir arī ar republikas Kinematogrāfistu savienību. Iekārtots kinoteātris ar 200 vietām, kurš ir arī Rīgas Kinonama filiāle, reizi mēnesī te tiek rīkotas tikšanās ar filmu uzņemšanas grupām — režisoriem, aktieriem, operatoriem un viņu jaunāko darbu noskatīšanās.

Bieži rīkojam lekcijas par antireligiskajām tēmām un citiem jautājumiem. Mūsu sadzīvē stingri ienākusi tādas tradīcijas, kā pirmindnieku dienas, bērntības un pilngadības svētki, izvadīšana uz dienestu Padomju Armijā, kara un darba veterānu godināšana, citas.

Vairāk par 390 kolhoza pārstāvji apbalvoti ar PSRS orde-

niem un medaļām. Mūsu saimniecībā ir divi Leņina ordeņa kavalieri — priekšsēdētājs Romualds Kavinskis un mehānizators Vladimirs Givoina, viens Tautu Draudzības ordeņa — galvenais dispečers Alberts Ceirāns, pieci — Oktobra Revolūcijas ordeņa, septiņpadsmit — Darba Sarkanā Karoga ordeņa, piecpadsmit — ordeņa «Goda Zīme», deviņi — Darba Slavav III pakāpes ordeņa, un trīs — Darba Slavav II pakāpes ordeņa kavalieri, trīspadsmit kolhoznieki apbalvoti ar medaļām «Par darba varoņību», pieci — ar medaļām «Par izcilu darbu», un trīsdesmit divdesmit divi — ar medaļām «Darba veterāns».

Saimniecībā daudz visu ciontū darba pirmindnieku — Vasilis Solovjovs, Jāzeps Ūzuliņš, Valentīna Sidorova, Tekla Meluškāne, Grigorijs Medvedjevs, Jānis Valters, Antoniņa Stepankova, Juris Aukšmuksts un daudzi citi.

Lielā cieņā ir arī darba veterāni Marija Butkāne, Kirjana Mihailova, Jeļizaveta Fomina, Jānis Radzilovičs, Minajs Maslobojevs, Antons Zurkovskis, Grigorijs Stepanovs, Stefānija Kuzmina un daudzi citi. Liela daļa no viņiem vēl joprojām strādā ražošanā, aktīvi piedalās sabiedriskajā dzīvē.

1979. gadā saimniecībā nodibināta Goda kolhoznieka nosaukums, tas piešķirts piecpadsmit labākajiem mūsu saimniecības darba veterāniem. Lai varētu iemantot tiesības saukties par Goda kolhoznieku, saimniecībā godīgi jānotra dā vismaz 25 gadi.

Plecu pie pleca kolhozā «Krasnij Oktjabrji» dzīvo, strādā un māsās daudz tautību pārstāvji — latvieši, krievi, ukraiņi un citi. Visi viņi dedzīgi ieinteresēti savās saimniecības attīstībā un uzplaukumā, kura viņiem nodrošina neierobežotas iespējas kultūras un materiālās labklājības vairošanā, garīgajai izaugsmei.

Redaktors A. RANCĀNS